

AUTOKONTSUMORAKO BARATZEEN ALDEKO ESKAERA: EGIN DEZAGUN PLANTO: NAFARROAK BERE BARATZETIK JAN NAHI DU.

Alarma-egoera deklaratzeko duen 463/2020 Errege Dekretua indarrean sartu den konfinamendu egun hauetan, zalantza handia sortu da autokontsumorako baratzeak mantentzeko beharrezko jarduerak baimenduta ote dauden. Leku askotan interpretatzen ari dira elikagaiak biltzera soilik joan daitekeela, Nafarroako kasuan bezala, Gobernu Ordezkaritzak eskatuta. Hala ere, beste autonomia-erkidego batzuetan, hala nola Galizian, Katalunian, Valentzian edo Extremaduran, baratzeak funtsezko zereginak ahalbidetzen ari dira, betiere egungo alerta-egoerarekin bat datozen segurtasun-baldintza eta -neurri batzuekin.

Nafarroako Gobernu Ordezkaritzak garai honetako landaketa- eta mantentze-lanak baimentzeko zain zenbait egun egon ondoren (uda-udazkeneko uzta osoa horren mende baitago), apirilaren 20an ohar bat argitaratu zuen baimen berriarekin. Ohar horretan jasotzen du:

- Astean bi egunetan bakarrik joan daiteke baratzera. Muga horrek ez du inolako logikarik, lan handieneko unean gaudelako eta, gainera, nekazaritza-lanak meteorologiaren arabekoak direlako: adibidez, landatu berri diren laboreak, eguzkia eta beroa egiten badu, ia egunero ureztatu eta zaindu behar dira.

- Baratzetara joateko baimena ematen dute "baldin eta, interesdunaren egoera sozioekonomikoa kontuan hartuta, horiek kontsumitzea ezinbestekoa bada". Horrek kategoria diskriminatzailea ezartzen du, argia eta interpretazioetarako irekia ez dena, eta ez du errazten Egoki Elikatzeko eta Nutrizioarako eskubidea, nazioarteko eta Europako hainbat zuzentarau eta hitzarmenetan jasoa (FAO, Europako Batzordea...), non ezartzen baita gobernuen erantzukizuna dela eskubide hori errespetatzea, babestea eta bermatzea, batez ere krisi-garaian.

Krisi handiko une batean, ez soilik osasun-krisi batean, non ziurgabetasunak pertsona askoren ekonomiak mehatxatzen baititu, autokontsumorako baratze bat gutxi gorabehera beharrezkoa den ala ez

erabakitzea interpretazio arbitrarioaren esku uztea zaugarritasun-maila handia dakar ortuzaintzat.

- Halaber, uste dugu baratzearen titulartasuna eskatzea beste eragozpen bat dela; izan ere, kasu askotan lurra lantzen duten pertsonak ez dira jabeak, lagapen informal ugari daude, medianiak, etab.

- Bestalde, hainbat hedabidetan eta adierazpenetan etengabe aipatzen da autokontsumorako baratzeak "aisialdiko baratzeak" direla, eta haien zeregina gutxietsi egiten da bakarrik entretenimenduari lotuta, kontuan hartu gabe elikaduran eta elikadura-subiranotasunean duten funtsezko funtzioa, soilik balio monetario edo komertzialik ez duelako.

Kontuan hartu behar da:

-Autokontsumorako baratzeek milaka pertsona elikatzen dituzte Nafarroan, eta elikagai freskoak, nutritiboak eta sasoikoak ematen dizkiete herritarrei. Hori funtsezko elementua da behar bezala elikatzea oinarrizkoa den osasun-arriskuko testuinguru batean. Naturaren erritmoak ez dira gelditzen krisi honen aurrean eta beraz autokontsumorako baratzeei lotutako lanek aktibo jarraitu behar dute.

-Baratzera joatea segurua da. Leku irekia da, pertsona batek lan egiten du normalean, eta erraza da babes neurriak mantentzea, eta aldi berean segurtasun distantziak mantentzea, ez baitago jende pilaketarik. Horrela, kutsatzeko arriskua eragozten da.

-Autokontsumorako baratzeek produktu freskoa zuzenean eskuratzea dakarte, beste edozein lekutan baino askoz gehiago. Familia askorentzat, funtsezko elementua da beren etxeko ekonomiarako.

-Uzta biltzea edo animaliak zaintzea bezain garrantzitsua da datozen asteetan udako laboreak landatu eta erein ahal izatea. Datozen hilabeteetan uztak ziurtatu ahal izateak zaugarritasuna gutxituko die herritarrei, datozen krisi ekonomikoaren aurrean. Lan horiek egin ezin izateak laboreak eta elikagaietarako sarbidea baldintzatzen du udazkena iritsi arte. Lan horiek ez badira egiten, ez da uztarik egongo, eta horrek, milaka lanpostu galdu eta suntsitzen diren honetan, tresna baliagarria izan beharko luke kalte horiek arintzeko. Nekazaritza profesionala ez bada gelditzen zergatik gelditzen da autokontsumoa, familia baratzeak?

-Gainera, autokontsumorako baratzeetan tokiko barrietate asko kontserbatzen dira, eta horiek galtzeak elikagaien iraunkortasuna mehatxatzen du. FAOko zuzendari nagusi José Graziano da Silvak planteatu

bezala, "biodibertsitatea funtsezkoa da munduko elikagaien segurtasuna babesteko".

- Beste autonomia-erkidego batzuk baratzea biltzeko eta mantentzeko funtsezko zereginak egiteko aukera ematen ari dira.

Arrazoi horiengatik guztiengatik, behean sinatzen dugunok Espainiako Gobernuak Nafarroan duen ordezkariari eskatzen diogu alda dezala 463/2020 Errege Dekretuaren egungo interpretazioa, murriztailea eta beste erkidego batzuetan egiten den interpretaziotik desberdina. Gobernu Ordezkaritzak Nafarroan animatzen dugu autokontsumorako nekazaritzan krisi honen ondorioak arintzeko modu bat ikus dezan. Nekazaritza horrek, elikadura-subiranotasunaren ikuspegitik, produktu osasuntsuak, freskoak eta hurbilekoak ematen dizkigu. Ortuazainak dira herri bezala hain harro sentitzen garen baratze bizia mantentzen ari direnak, gure ondarearen parte diren produktu eta barietate batzuekin. Era berean, landatutako aniztasunari eusten laguntzen dute, bai eta ura edo lurra maneiatzean urteetan zehar kontserbatu diren jakintza batzuei eusten ere; azken batean, ingurumena eta pertsonak errespetatzen dituen nekazaritza.

Horregatik guztiagatik, hau eskatzen dugu:

Berariaz eta interpretaziorik gabe baimentzea autokontsumorako elikagaiak ekoizteko baratzeetan egiten diren jarduera guztiak, hala nola lurra ureztatzea, prestatzea, landatzea edo ongarritzea, plantela edo beharrezko beste material batzuk hornitzea edo erostea, betiere segurtasun-neurri guztiak hartuta, alerta-egoeraren egungo egoerarekin bat etorriz.

Orain, inoiz baino gehiago, **PLANTO EGITEN DUGU, NAFARROAK BERE BARATZETIK JAN NAHI DUELAKO.**

Honako hauek bultzatutako ekimena:

CPAEN/NNPEK (Nafarroako Nekazaritzako Produkzio Ekologikoaren Kontseilua), Ekologistak Martxan, EHNE Nafarroa, Nafarroako Hazien Sarea, Greenpeace, REAS Nafarroa (Ekonomia Alternatibo eta Solidarioaren Sarea), Mugarik Gabe Nafarroa, Mundubat, Arrea, Helianto, La Fertilidad de la Tierra, Intervegas.